

FÖRJDUPNING

Makroekonomiska konsekvenser av alternativa löneutvecklingar

I denna fördjupning analyseras hur den svenska ekonomin påverkas av en lägre respektive en högre löneökningstakt än i huvudscenariot under två år. En lägre löneökningstakt medför en högre BNP-tillväxt men en lägre inflation, medan en högre löneökningstakt medför en lägre BNP-tillväxt och en högre inflation. Vidare analyseras även hur makroekonomin påverkas av att Riksbanken väntar ett år med att höja räntan trots den högre inflation som följer av den högre löneökningstakten. Resultatet är att fallet i BNP-tillväxten dämpas men att inflationen tar ytterligare fart.

I det rådande ekonomiska läget är osäkerheten om ekonomins utveckling framöver större än normalt, vilket gör det svårare än normalt för bedömare att göra korrekta prognoser.⁴² Detta medför att det även blir svårare än normalt för arbetsmarknadens parter att komma överens om löneavtal som är väl avvägda i förhållande till ekonomins framtida utveckling. I ljuset av detta blir det särskilt relevant att analysera de makroekonomiska konsekvenserna av en löneökningstakt som skiljer sig från Konjunkturinstitutets huvudscenario. I denna fördjupning används Konjunkturinstitutets allmän-jämviktsmodell SELMA för att analysera tre alternativa scenarier.

I det första scenariot blir löneökningstakten 1,0 procentenheter lägre än i huvudscenariot 2021 och 2022, medan den blir 1,0 procentenheter högre i det andra scenariot (se diagram 80 och diagram 81). Båda scenarierna har gemensamt att penningpolitiken svarar direkt på den förändrade löneökningstakten. I det tredje scenariot analyseras hur ekonomin påverkas av att Riksbanken inte omedelbart reagerar på en högre löneökningstakt med att höja räntan, utan väntar i ett år. I det tredje scenariot dämpar den bedrivna penningpolitiken de negativa effekterna på BNP som följer av en högre löneökningstakt. Samtidigt innebär det att inflationen blir högre än vid en omedelbar penningpolitisk respons. En möjlig motivering för ett sådant beteende från Riksbankens sida är att inflationen har legat under inflationsmålet en tid, och väntas fortsätta vara det en tid framöver. Det är därför inte orimligt att Riksbanken accepterar att inflationen skjuter över målet tillfälligt, för att på så vis få upp

Vad är ett alternativscenario?

I denna fördjupning beskrivs alternativa utvecklingar av ekonomin jämfört med den som beskrivs i prognosen för åren 2020–2021 och det medelfristiga huvudscenariot som följer för de närmaste åren därpå. I avsnittet beskrivs hur de ekonomiska förutsättningarna kan skilja sig från huvudscenariot, och vilka effekter dessa alternativa förutsättningar kan ha på den svenska ekonomin.

Scenarierna är framtagna med hjälp av Konjunkturinstitutets allmän-jämviktsmodell SELMA. Analysen som presenteras är helt och hållet modellbaserad och därmed helt och hållet en konsekvens av de antaganden som gjorts i modellen.

En beskrivning av SELMA

SELMA är en allmän-jämviktsmodell baserad på etablerad ekonomisk teori. Det betyder att SELMA fångar beroendet mellan olika makroekonomiska variabler och hur de påverkar varandra sinsemellan.

I modellen finns det två regioner, Sverige och omvärlden. Omvärldsekonomin kan påverka Sverige, men Sverige antas inte ha någon påverkan på omvärldsekonomin eftersom Sverige är en liten ekonomi. Den svenska ekonomin består i sin tur av två typer av hushåll, fem typer av företag, en oberoende centralbank som bedriver penningpolitik och en offentlig sektor som bedriver finanspolitik.

En typ av hushåll har tillgång till finansiella marknader och kan därmed låna och spara, medan den andra hushållstypen inte har någon tillgång till finansiella marknader, vilket innebär att hushållet konsumerar hela sin disponibla inkomst, bestående av löner och transfereringar.

Företagen producerar exportvaror, investeringsvaror och konsumtionsvaror. Dessa företag använder insatsvaror som antingen tillverkas av andra inhemska företag eller importeras. Prissättningen hos insatsvaruföretagen och exportföretagen antas vara rögrörlig.

Centralbanken i Sverige, Riksbanken, bedriver penningpolitik för att stabilisera inflationen kring inflationsmålet. Den lägger dessutom viss vikt vid BNP-gapet. Om BNP-gapet är positivt sätts räntan, allt annat lika, högre och vice versa.

Finanspolitiken kan bedrivas genom flertalet finanspolitiska instrument, exempelvis genom att öka eller minska transfereringar till hushållen, höja eller sänka skattesatser och öka eller minska offentlig konsumtion.

Omvärldsekonomin modelleras enligt samma principer som den svenska ekonomin men strukturen är förenklad. SELMA är kalibrerad för att stämma överens med hur svensk ekonomi fungerar.

För en längre beskrivning av SELMA se "SELMA – Technical documentation" på www.konj.se.

⁴² För en analys av den just nu högre prognososäkerheten, se Konjunkturinstitutet (2020c).

inflationförväntningarna, som spelar en signifikant roll för den faktiska inflationsutvecklingen.⁴³

Scenarioantaganden

Hur ekonomin påverkas av en förändring i löneökningstakten beror på vilken av de underliggande faktorer som bestämmer lönen som ändras. Om en lägre löneökningstakt fullt ut motsvaras av en långsammare produktivitet utveckling påverkas företagens enhetsarbetskostnad inte alls eftersom den lägre löneökningen då följer av en lägre ökning av produktionsvolymen per arbetad timme. Om en lägre löneökningstakt i stället beror på en försvagning av arbetstagarnas förhandlingsstyrka leder den, allt annat lika, i stället till en lägre enhetsarbetskostnad. I de tre alternativscenarierna som följer antas att det är arbetstagarnas förhandlingsstyrka som tillfälligt förändras.

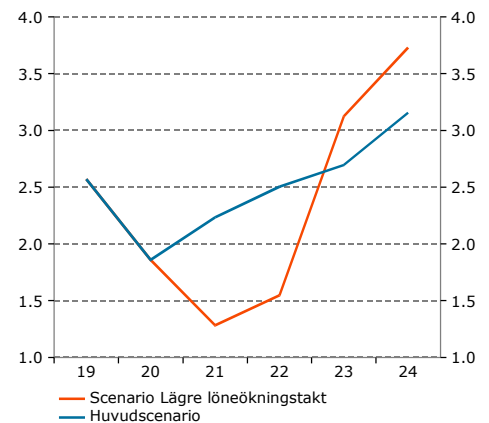
I SELMA har arbetstagarna en viss marknadsmakt vilket gör att de kan begära en lön som ligger över sin reservationslön. I det första alternativscenariot antas att arbetstagarnas förhandlingsstyrka minskar tillfälligt, så att skillnaden mellan den faktiska lönen och reservationslönen minskar. Därmed blir löneökningstakten tillfälligt lägre än i huvudscenariot 2021–2022. I det andra och tredje scenariot ökar i stället deras förhandlingsstyrka tillfälligt, vilket ger en tillfälligt högre löneökningstakt. I det tredje scenariot påverkas löneutvecklingen också av att den normala penningpolitiska responsen (en högre reporänta) uteblir under ett år. Därför blir löneökningstakten i det scenariot högre än vid en omedelbar och normal penningpolitisk respons.

I alla tre scenarier modelleras finanspolitiken så att den dels verkar via de automatiska stabilisatorerna och dels via en regel som successivt leder det strukturella sparandet tillbaka till ett sparande som ligger i linje med överskottsmålet (definierat som ett strukturellt sparande på en tredjedels procent av potentiell BNP).⁴⁴ Ingen diskretionär finanspolitik bedrivs utöver den politik som förs för att nå ett sparande i linje med överskottsmålet. De automatiska stabilisatorerna verkar både via den offentliga sektorns inkomster och utgifter. Inkomsterna påverkas genom att skatteintäkterna påverkas av konjunkturen. Exempelvis minskar intäkterna från inkomstskatter när BNP-gapet är negativt

⁴³ I scenarierna antas samma utveckling av covid-19 som i huvudscenariot. I huvudscenariot antas att de ekonomiska effekterna av covid-19 successivt avtar under 2021. Pandemins påverkan på ekonomin inkluderas i huvudscenariot, och därmed även i de alternativa scenarierna i denna fördjupning.

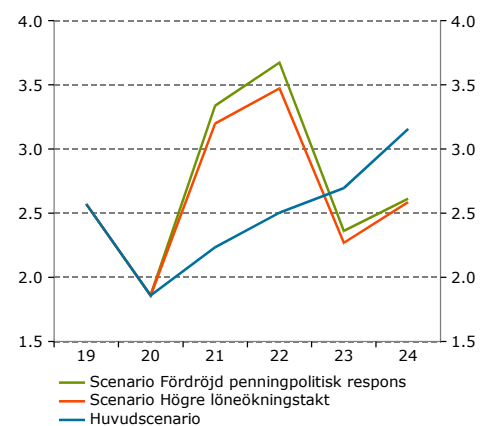
⁴⁴ Det strukturella sparandet beräknas som vad det finansiella sparandet i offentlig sektor skulle vara om konjunkurläget var balanserat. De kapitalutgifter som följer av den offentliga skulden antas dock vara strukturella. I alla tre scenarier är effekten på Maastrichtskulden begränsad, varför ränteeffekten på det strukturella sparandet i scenarierna är marginell. Därför blir också rörelserna i det strukturella sparandet begränsade i scenarierna.

Diagram 80 Timlön i hela ekonomin
Procentuell förändring

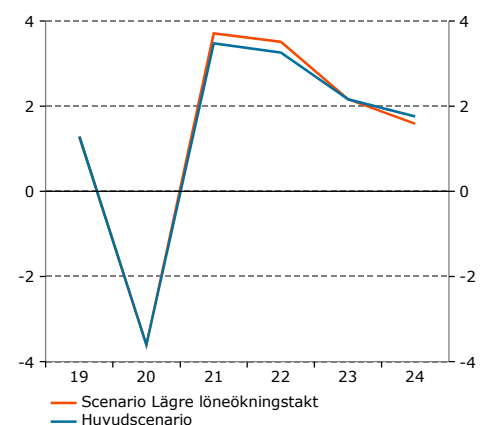
Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Diagram 81 Timlön i hela ekonomin
Procentuell förändring

Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Diagram 82 BNP
Procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

och antalet arbetade timmar är lägre än när ekonomin är i konjunkturrell balans. Utgifterna varierar genom att transfereringarna till hushållen påverkas av konjunktoren. När BNP-gapet är negativt blir utgifterna för arbetslöshetsförsäkring och liknande transfereringar till hushållen högre. Det motsatta gäller när BNP-gapet är positivt.

I alternativscenarierna antas att transfereringarna är det instrument som används för att det strukturella sparandet ska nå den önskade banan för det strukturella sparandet vid en avvikelse från överskottsmålet. Denna finanspolitik är ett exempel och ska inte ses som Konjunkturinstitutets bedömning av vad som är den mest lämpliga finanspolitiken.

Sammanfattning av scenarierna

I det första alternativscenariot analyseras hur den svenska ekonomin påverkas av en lägre löneökningstakt än i huvudscenariot. Den lägre löneökningstakten gör att företagens kostnader blir lägre. Detta leder i sin tur till en högre efterfrågan på arbetade timmar, och till högre BNP (se diagram 82), men samtidigt till en lägre KPIF-inflation (se diagram 83). Den lägre inflationen gör att Riksbanken sänker reporäntan.

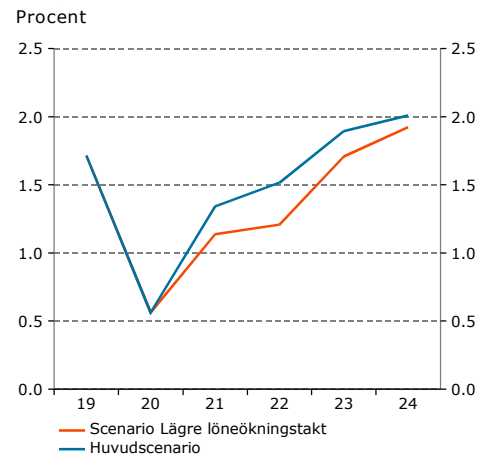
I det andra alternativscenariot analyseras hur den svenska ekonomin påverkas av en högre löneökningstakt än i huvudscenariot, under förutsättningen att penningpolitiken reagerar omedelbart på den högre löneökningstakten. Den högre löneökningstakten leder till färre arbetade timmar och lägre BNP än i huvudscenariot (se diagram 84), men samtidigt till en högre KPIF-inflation (se diagram 85). Det sistnämnda gör att Riksbanken höjer reporäntan.

Även i det tredje scenariot ökar lönerna snabbare än i huvudscenariot. Men till skillnad från det andra scenariot väntar Riksbanken ett år med att reagera på den högre inflation som en högre löneökningstakt medför. Den oförändrade penningpolitiken leder till att de negativa effekterna på BNP och arbetade timmar dämpas (se diagram 84). Samtidigt blir inflationen högre än vid en omedelbar penningpolitisk respons (se diagram 85). Scenariot ska inte tolkas som den mest troliga reaktionen från Riksbankens sida. Men eftersom inflationen vid en omedelbar respons (scenario 2) inte når sitt mål förrän 2023 är det inte heller en orimlig reaktion.

SCENARIO 1: LÄGRE LÖNEÖKNINGSTAKT

I huvudscenariot växer de nominella lönerna med 2,2 procent respektive 2,5 procent 2021 och 2022. I detta scenario antas att arbetstagarnas förhandlingsstyrka minskar tillfälligt jämfört med

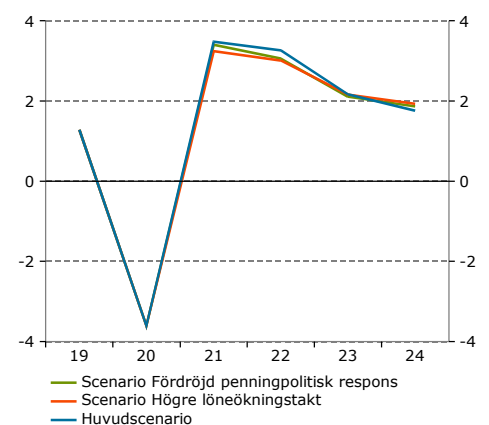
Diagram 83 KPIF-inflation

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

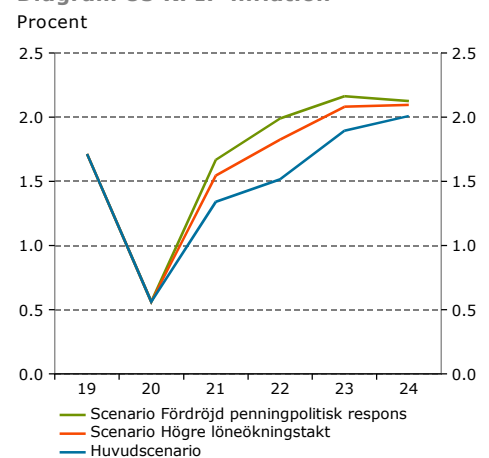
Diagram 84 BNP

Procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 85 KPIF-inflation

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

huvudscenariot, vilket resulterar i att löneökningstakten blir 1,0 procentenheter lägre 2021 och 2022. Den lägre löneökningstakten minskar kostnaderna för de inhemska insatsvaruproducenterna, vilket gör att deras efterfrågan på arbetskraft ökar. Därmed ökar antalet arbetade timmar i ekonomin (se diagram 86). Vidare substituerar företagen kapital mot arbetskraft i sin produktion eftersom priset på arbetskraft minskar mer än priset på kapital, vilket ytterligare dämpar de inhemska insatsvaruproducenternas kostnader. Insatsvaruföretagen väljer därför att sätta lägre priser än i huvudscenariot för att öka sin försäljning vilket, allt annat lika, dämpar den inhemska inflationen.

KPIF-inflationen kan delas upp i inhemsk inflation och importerad inflation, eftersom konsumtionsvarornas pris bestäms av priserna på både inhemska och importerade insatsvaror. Den lägre inhemska inflationen gör att KPIF-inflationen faller. Den hålls dock uppe något av att den importerade inflationen inte faller lika mycket som den inhemska inflationen. För att motverka den lägre inflationen förs en mer expansiv penningpolitik än i huvudscenariot (se diagram 87).

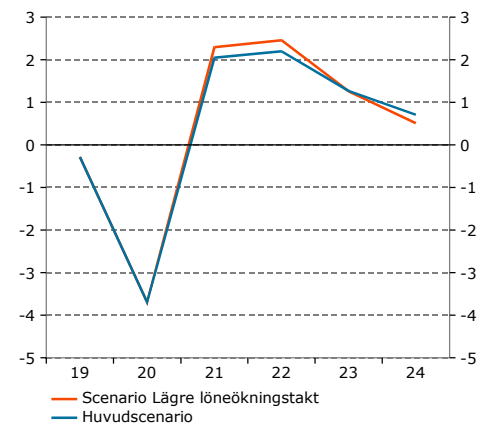
Eftersom företagen utöver arbetskraft även använder kapital i sin produktion dämpas inte företagens kostnader i samma utsträckning som lönerna i ekonomin. Detta gör att företagens priser inte sänks lika mycket som lönerna. Detta leder, tillsammans med att företagens prissättning är trögrörlig, till att den reala lönetillväxten blir lägre än i huvudscenariot (se diagram 88).

Hushållens konsumtion växer något långsammare än i huvudscenariot under 2021 och 2022, för att sedan tillta något efter 2022 (se diagram 89). Anledningen till den lägre konsumtionstillväxten är att hushåll utan tillgång till finansiella marknader konsumerar mindre 2021–2022 då den lägre löneökningstakten tillsammans med lägre transfereringsinkomster (se nedan) dämpar tillväxten i deras disponibla inkomster. Fallet i disponibelinkomst motverkas dock något av att antalet arbetade timmar ökar. Hushåll med tillgång till finansiella marknader ökar däremot sin konsumtion eftersom den lägre reala räntebanan gör det mer gynnsamt att konsumera i dag än i framtiden. Konsumtionsminskningen hos hushåll utan tillgång till finansiella marknader dominerar dock, varför tillväxten i hushållens konsumtion bromsar in.

Investeringarna i ekonomin växer snabbare än i huvudscenariot, trots substitutionen från kapital till arbetskraft i produktionen. Detta beror delvis på den lägre reala räntebanan. Vidare efterfrågar insatsvaruproducenterna mer kapital i takt med att de ökar sin produktion, vilket leder till en ökad efterfrågan på investeringsvaror (se diagram 90).

Diagram 86 Arbetade timmar i hela ekonomin

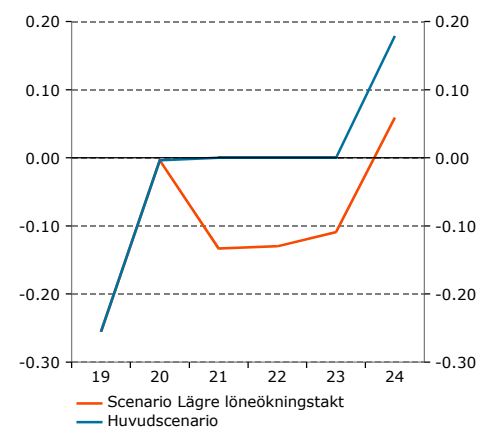
Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 87 Reporänta

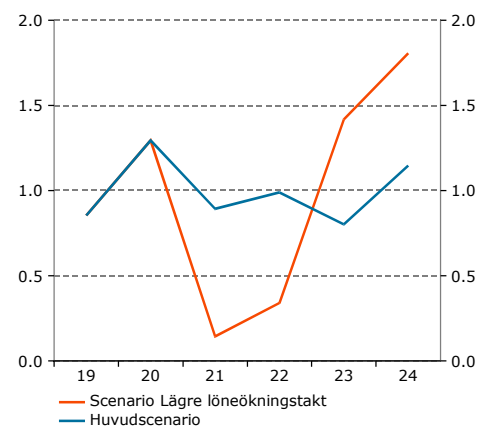
Procent

Källor: Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Diagram 88 Real timlön i hela ekonomin

Procentuell förändring

Anm. Timlönen är deflaterad med KPIF.

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunkturinstitutet.

Den mer expansiva penningpolitiken leder till en försvagning av kronan 2021 och 2022 eftersom ränteläget i Sverige sänks medan räntan i omvärlden följer huvudscenariot (se diagram 91). Den svagare kronan leder i sin tur till att exporten växer snabbare. Vidare leder exportföretagens lägre kostnader på inhemska insatsvaror till att de kan sänka sina priser ytterligare, vilket ger en ytterligare skjuts till exporten. Samtidigt har de lägre kostnaderna på inhemska insatsvaror en motsatt effekt på importen, som till följd av detta och den svagare kronan blir lägre än i huvudscenariot.

Den sammantagna effekten på BNP är att den blir högre än i huvudscenariot trots att hushållens konsumtion är något lägre, eftersom både investeringarna och exporten är högre samtidigt som importen är lägre.

Eftersom BNP-gapet är mer positivt än i huvudscenariot kommer de automatiska stabilisatorerna att medföra att transfereringarna till hushållen blir lägre, vilket leder till lägre primära utgifter i offentlig sektor. Samtidigt kommer även de primära inkomsterna bli lägre till följd av en lägre lönesumma och lägre hushållskonsumtion som ger lägre skatteinkomster. Den sammantagna effekten på det finansiella sparandet är dock begränsad.

SCENARIO 2: HÖGRE LÖNEÖKNINGSTAKT

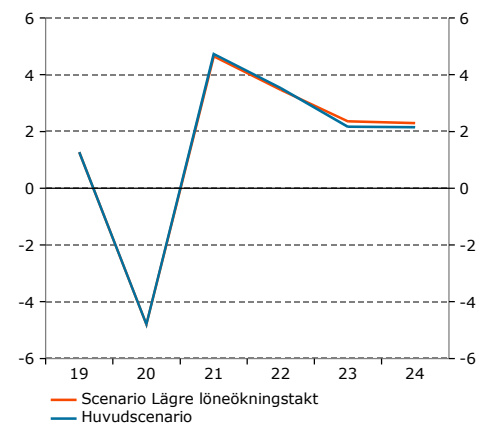
I detta scenario analyseras hur svensk ekonomi påverkas av att löneökningstakten blir 1,0 procentenheter högre än i huvudscenariot 2021 och 2022 till följd av att arbetstagarnas förhandlingsstyrka tillfälligt ökar jämfört med huvudscenariot.

Den högre löneökningstakten ökar kostnaderna för de inhemska insatsvaruproducenterna, vilket gör att deras efterfrågan på arbetskraft minskar. Därmed minskar antalet arbetade timmar i ekonomin relativt huvudscenariot (se diagram 92). Kostnadsökningen dämpas dock något av att företagen minskar arbetsintensiteten i sin produktion då priset på arbetskraft ökar i förhållande till priset på kapital.

De ökade kostnaderna gör att de inhemska insatsvaruföretagen höjer sina priser, vilket ger en högre inhemsk inflation. De högre insatsvarupriserna ökar i sin tur kostnaderna för konsumtionsföretagen, som höjer sina priser relativt huvudscenariot. Därmed ökar även KPIF-inflationen. Den importerade inflationen ökar dock inte lika mycket som den inhemska inflationen, vilket gör att ökningen i KPIF är lägre än ökningen i inhemsk inflation. Den högre inflationstakten leder i sin tur till att Riksbanken bedriver en mindre expansiv penningpolitik än i huvudscenariot (se diagram 93).

Diagram 89 Hushållens konsumtion

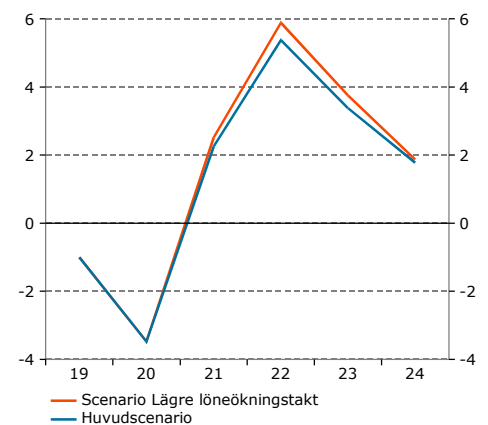
Procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 90 Investeringar

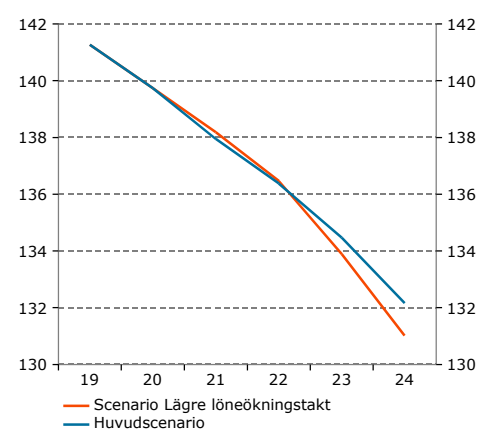
Procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 91 Växelkurs (KIX6)

Index

Källor: Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Eftersom företagen utöver arbetskraft också använder kapital i sin produktion ökar inte företagens kostnader i lika hög grad som lönerna i ekonomin, varför de inte höjer sina priser i samma utsträckning som lönerna ökar i ekonomin. Detta, tillsammans med att företagens prissättning är trögriktig, gör att reallönetillväxten blir högre än i huvudscenariot (se diagram 94).

Trots att antalet arbetade timmar verkar i motsatt riktning, leder löneökningen till att hushållens disponibla inkomster blir högre än i huvudscenariot. Hushållen utan tillgång till finansiella marknader ökar därför sin konsumtion. Samtidigt minskar hushållen med tillgång till finansiella marknader sin konsumtion till följd av den högre reala räntebanan. Men eftersom konsumtionsökningen hos hushållen utan tillgång till finansiella marknader dominerar så växer hushållens konsumtion som helhet snabbare än i huvudscenariot 2021–2022 (se diagram 95).

Investeringarna växer långsammare än i huvudscenariot, trots substitutionen från arbetskraft till kapital i insatsvaruföretagens produktion (se diagram 96). Detta beror dels på den högre reala räntebanan, dels på en lägre efterfrågan på investeringar till följd av att insatsvaruproducenterna efterfrågar mindre kapital i takt med att de minskar sin produktion.

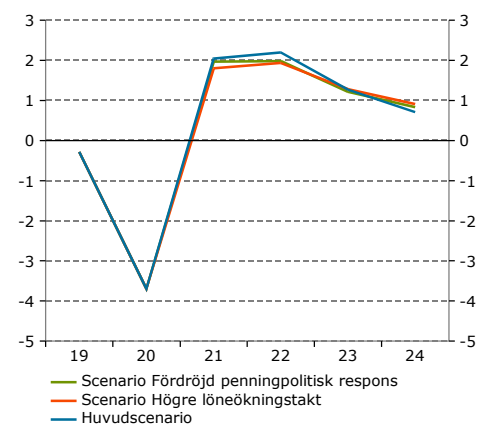
Högre insatsvarupriser för exportvaruproducenterna gör att de höjer sina priser i utländsk valuta. Vidare förstärks kronan eftersom ränteläget i Sverige höjts medan omvärldsräntan är i linje med huvudscenariot (se diagram 97). Båda dessa effekter leder till en lägre export än i huvudscenariot. De högre insatsvarupriserna påverkar importen positivt eftersom konsumtions-, investerings-, och exportvaruproducenterna i högre grad använder importerade insatsvaror i stället för inhemskt producerade insatsvaror. Även den starkare kronan påverkar importen positivt.

BNP-tillväxten blir lägre än i huvudscenariot till följd av lägre export och investeringar och högre import, trots en starkare konsumtion från hushållen 2021–2022. Drivkrafterna är dels att företagen som producerar investerings-, konsumtions- och exportvaror har fått högre kostnader och därför höjer sina priser vilket i sin tur ger lägre efterfrågan, dels den starkare växelkursen som ger lägre export och högre import.

Transfereringarna till hushållen blir högre än i huvudscenariot till följd av det mer negativa BNP-gapet, vilket ger ökade primära utgifter i offentlig sektor. Samtidigt ökar de primära inkomsterna till följd av en högre lönesumma och högre konsumtion vilket ger högre skatteinkomster. Sammantaget är effekten på det finansiella sparandet begränsad.

Diagram 92 Arbetade timmar i hela ekonomin

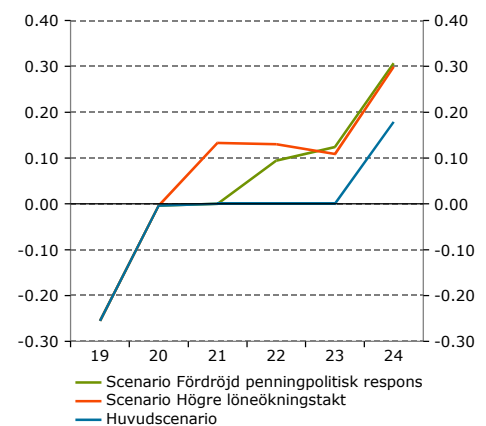
Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 93 Reporänta

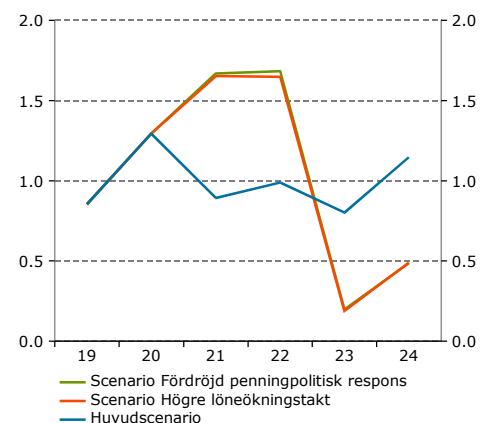
Procent

Källor: Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Diagram 94 Real timlön i hela ekonomin

Procentuell förändring

Anm. Timlönen är deflaterad med KPIF.

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunkturinstitutet.

SCENARIO 3: FÖRDRÖJD PENNINGPOLITISK RESPONS

I scenariot ”Högre löneökningstakt” beskrivs hur en högre löneökningstakt också ger en högre inflationstakt, samtidigt som det ger en lägre BNP-tillväxt och ett mer negativt BNP-gap. Samtidigt når inflationen i scenariot inte 2 procent förrän 2023. Riksbanken (2016) skriver “...Inflationen har dock underskridit målet under lång tid och skulle inflationen tillfälligt bli något högre än i prognosen behöver det inte innebära att penningpolitiken måste göras mindre expansiv i närtid.”

Därför analyseras i detta scenario hur ekonomin utvecklas om Riksbanken väntar i ett år med att reagera på den högre inflation som följer av den högre löneökningstakten (se diagram 93). I scenariot ökar arbetstagarnas förhandlingsstyrka lika mycket som i scenariot ”Högre löneökningstakt”.

En förlängd period med låg reporänta dämpar den negativa effekten på BNP som följer av en högre löneökningstakt eftersom en mer expansiv penningpolitik stimulerar hushållens konsumtion, samt leder till en svagare krona vilket stimulerar exporten (se diagram 97). Den positiva efterfrågestimulansen ökar företagets efterfrågan på arbetade timmar jämfört med scenariot ”Högre löneökningstakt” (se diagram 92). Därmed blir även löneökningstakten något högre, trots att ökningen i arbetstagarnas förhandlingsstyrka är lika stor som i scenariot ”Högre löneökningstakt”. De ökade kostnaderna för företagen leder till att de höjer sina priser, vilket gör att inflationen blir högre än i scenariot ”Högre löneökningstakt”.

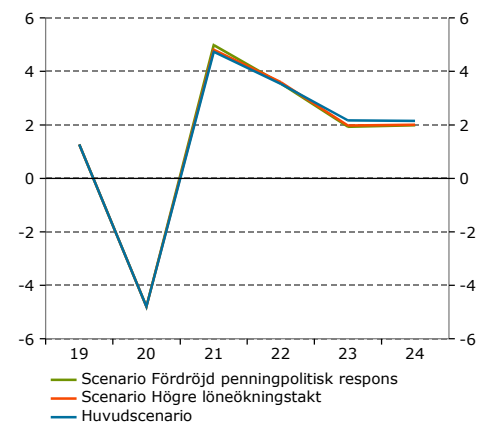
Hushåll utan tillgång till finansiella marknader ökar sin konsumtion då lönesumman påverkas positivt både av en högre lön och ett högre antal arbetade timmar än i scenariot ”Högre löneökningstakt”. Vidare ökar även hushåll med tillgång till finansiella marknader sin konsumtion till följd av den mer expansiva penningpolitiken än i scenariot med ”Högre löneökningstakt” (se diagram 95).

Exporten växer snabbare än i scenariot ”Högre löneökningstakt” till följd av en svagare krona. Trots den svagare kronan, som har en negativ effekt på importen, hålls importefterfrågan uppe av en högre efterfrågan på konsumtion, investeringar och export. Sammantaget följer importen scenariot ”Högre löneökningstakt”.

De offentliga inkomsterna påverkas positivt av den, relativt scenariot ”Högre löneökningstakt”, expansiva penningpolitiken eftersom både skatteinkomsterna från lönesumman och hushållens konsumtion är högre. Vidare är de primära utgifterna lägre till följd av ett mindre negativt BNP-gap. Den sammantagna effekten på det finansiella sparandet är dock begränsad.

Diagram 95 Hushållens konsumtion

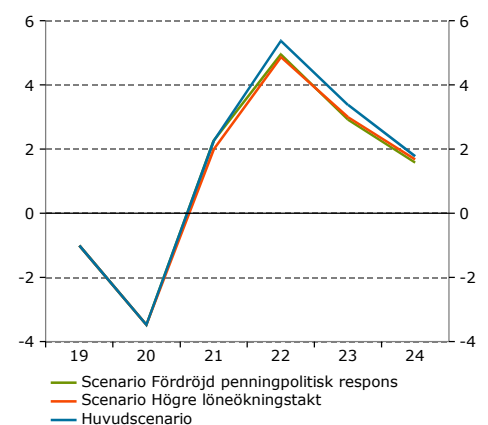
Procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 96 Investeringar

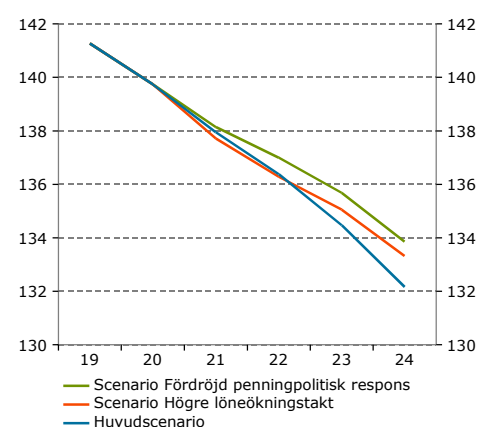
Procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 97 Växelkurs (KIX6)

Index

Källor: Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Arbetslöshetens utveckling

SELMA modellerar antalet arbetade timmar i ekonomin men inte arbetslöshet. För att beräkna hur arbetslösheten skulle utvecklas i alternativscenarierna måste två ytterligare antaganden göras utöver de modellantaganden som redan gjorts. För det första antas att antalet arbetade timmar per sysselsatt är konstant mellan scenarierna. Detta betyder att om antalet arbetade timmar ökar med till exempel 2 procent så antas sysselsättningen öka med 2 procent. För det andra antas att för varje procent som sysselsättningen ökar/minskar så ökar/minskar arbetskraften med 0,25 procent. Givet dessa antaganden räknas arbetslösheten ut via förändringen i arbetade timmar i alternativscenarierna.

Arbetslösheten blir lägre 2021 och 2022 i scenariot ”Lägre löneökningstakt” medan den blir högre i scenariot ”Högre löneökningstakt” och i scenariot ”Fördröjd penningpolitisk respons” (se tabell 14).

Tabell 14 Arbetslöshet

Procent av arbetskraften 15–74 år

	2020	2021	2022	2023	2024
Huvudscenario	8,7	9,1	7,9	7,2	7,1
Lägre löneökningstakt	8,7	9,0	7,5	6,9	6,9
Högre löneökningstakt	8,7	9,3	8,2	7,6	7,3
Fördröjd penningpolitisk respons	8,7	9,2	8,1	7,5	7,2

Referenser

- Addison, J. T., M. L. Blackburn och C. D. Cotti (2013), ”Minimum wage increases in a recessionary environment”, *Labour Economics*, vol. 23, sid. 30–39.
- Ahn, T., P. Arcidiacono och W. Wessels (2011), ”The distributional impacts of minimum wage increases when both labor supply and labor demand are endogenous”, *Journal of Business & Economic Statistics*, vol. 29, sid. 12–23.
- Arbetsförmedlingen (2020), *Utsikter för arbetsmarknaden 2020–2021*, juni 2020, Arbetsförmedlingen.
- Bundesbank (2020), *Monthly report*, juni 2020, Deutsche Bundesbank
- Calmfors, Lars, Petter Danielsson, Simon Ek, Ann-Sofie Kolm, Tuomas Pekkarinen och Per Skedinger (2018), *Hur ska fler komma in på arbetsmarknaden?*. Stockholm: Dialogos Förlag.
- Card, D. och Krueger, A. (1994), ”Minimum Wages and Employment: A Case Study of the Fast-food Industry in New Jersey and Pennsylvania”, *American Economic Review*, vol. 84, sid. 772–793.
- Clemens, J. och M. Wither (2019), ”The minimum wage and the Great Recession: Evidence of effects on the employment and income trajectories of low-skilled workers”, *Journal of Public Economics*, vol. 170, sid. 53–67.
- Dolton, P. och C. R. Bondibene (2012), ”The international experience of minimum wages in an economic downturn”, *Economic Policy*, vol. 27, sid. 99–142.
- Dube, A. (2019), ”Impacts of minimum wages: Review of the international evidence”, www.gov.uk.
- Elsby, M. W., Shin, D., & Solon, G. (2016). “Wage adjustment in the Great Recession and other downturns: Evidence from the United States and Great Britain”. *Journal of Labor Economics*, 34(S1), S249-S291. EU-kommissionen (2020), *European Economic Forecast. Summer 2020*, juli 2020, EU-kommissionen.
- Erlandsson, M. och Markowski, A. (2006), ”The effective exchange rate index KIX – theory and practice”. Working paper nr. 95, november 2006, Konjunkturinstitutet.
- IMF (2020), *World Economic Outlook Update*, juni 2020, IMF.
- Konjunkturinstitutet (2018), *Lönebildningsrapporten 2018*.
- Konjunkturinstitutet (2019a), *Lönebildningsrapporten 2019*.

- Konjunkturinstitutet (2019b), “SELMA: Technical documentation”, www.konj.se.
- Konjunkturinstitutet (2020a), *Konjunkturläget*, april 2020.
- Konjunkturinstitutet (2020b), *Konjunkturläget*, juni 2020.
- Konjunkturinstitutet (2020c), *Konjunkturläget*, september 2020.
- Luttmer, E. F. (2007). *Does the Minimum Wage Cause Inefficient Rationing?* (No. w13012). National Bureau of Economic Research.
- Medlingsinstitutet (2018), *Avtalsrörelsen och lönebildningen 2017*, Medlingsinstitutets årsrapport.
- OECD (2020), *OECD Economic Outlook, Interim Report*, september 2020, OECD.
- Sveriges riksbank (2016), *Penningpolitisk rapport*, december 2016, Sveriges riksbank.